

F. t. l. om folkebiblioteker.

musikspredning er med til at urimeliggøre de store og stigende udgifter til musikbiblioteker.

Både voksnes og børns lånemuligheder skal tilgodeses i rimeligt omfang. Således bør det tages i betragtning, at skolesøgende børn har gratis adgang til udlån fra skolebibliotekerne.

Mødelokaler til private foreninger og grupper er ikke indlysende biblioteksanliggender. Film- og teateroplevelser, foredrag og musikalske arrangementer, leg og hobbyvirksomhed henhører ikke naturligt under biblioteksvæsenet og har almindeligvis ikke så stor tilslutning, at disse aktiviteter har karakter af noget almennyttigt. Om nødvendigt kan sådanne gøremål henlægges til f. eks. skolernes lokaler.

Ligeledes anses udlån af grafisk, plakater og dias ikke for at være et biblioteksanliggende.

Til § 2.

Nutidens gode befordringsmuligheder taget i betragtning vil den nuværende biblioteksdækning være tilstrækkelig i langt de fleste kommuner, og nogle af de eksisterende bogbusser vil kunne undværes. (Til gengæld bør en del af de herved frigjorte midler anvendes med det sigte at lette adgangen til boglån for handicappede, syge og gamle, f. eks. ved en budordning eller gennem postvæsenet).

Til § 3.

Det må anses for væsentligt at undgå, at folkebibliotekernes bog- og tidsskriftmateriale omfatter tidsskrifter af ugeblads- og tegneseriekarakter.

Til § 4.

Ved lånesamarbejde tænkes ikke alene på lånesamarbejdet folkebibliotekerne imellem. De videnskabelige biblioteker skal i langt højere grad, end det hidtil har været tilfældet, inddrages i et sådant samarbejde. Det er f. eks. urimeligt, at dyr udenlandsk faglitteratur anskaffes både på de faglige biblioteker og på visse folkebiblioteker (centralbiblioteker), uden at der er egentligt udlånsbehov.

Til § 5.

En af hovedårsagerne til det høje udgiftsniveau for folkebibliotekerne er det høje udlånstal. En udgift på 12,00 kr. pr. udlån er ikke ualmindelig. Derfor må en begrænsning af den overdrevne del af udlånene være en rimelig foranstaltning.

Ved at opkræve 2,00 kr. pr. udlånt enhed ville der med de for finansåret 1974-75 opgivne udlånstal for folkebibliotekerne (56 mio bind) være fremkommet en indtægt på 112 mio. Til sammenligning udgør statens andel i udgifterne (for 1974-75) til folke-

og skolebiblioteker 170 mio, idet resten afholdes af kommunerne.

En betalingsordning vil bidrage til at sænke udgiftsniveauet på denne del af det offentlige service uden at forringe oplysningsstandard, og den enkelte borger vil selv blive engageret i folkebibliotekets rette proportioner. En afgift på 2,00 kr. vil med de nuværende gennemsnitslønninger svare til en arbejdsindsats på ca. 4 minutter pr. lånt enhed eller til det halve af udgiften til et ugeblad.

Låneafgiften og det forhold, at hver låner kun må hjemtage indtil fire bøger ad gangen, vil bidrage til en sænkning af antallet af udlånte enheder og af det dermed forbundne personaleforbrug.

Den anførte kvote på 10 pct. tænkes anvendt for at tilgodese socialt svagt stillede, f. eks. folkepenionister.

Til §§ 6 og 7.

Særlige lokale biblioteksudvalg valgt af bibliotekernes kunder vil nok om nogle år blive hensigtsmæssige som et led i aftrapningen af kommunalbestyrelsesmedlemmernes arbejdsbyrder, men i forbindelse med indkøringen af nyordningen i §§ 1-5 er det nok rigtigt at trække på den tilvante administrationsform og ikke udsætte helt nye organer for de startvanskeligheder, der altid vil være ved en storreform. Efter nogle få års forløb bør der imidlertid givetvis iværksættes administrationsforbedringer, herunder til undgåelse af den dobbeltdekning, som i øjeblikket i vidt omfang består — og som ikke afbødes nævneværdigt ved det foreliggende forslag — mellem de forskellige bibliotekstyper som folkebiblioteker, skolebiblioteker, forskningsbiblioteker, hospitalsbiblioteker o.s.v.

Til § 8.

Ved regionale centralbiblioteker forstås folkebiblioteker, som udover deres opgave at betjene egne områder med det i § 1 nævnte materiale skal være regionale forsyningscentraler for en række mindre folkebiblioteker. Endvidere skal de regionale folkebiblioteker betjene de militære tjenestesteder m. v.

Der tænkes oprettet regionale centralbiblioteker med følgende virkeområder (som dog må afgrænses nærmere):

1. Nørrejylland med hjemsted i Ålborg.
2. Midtjylland med hjemsted i Århus.
3. Sønderjylland med hjemsted i Åbenrå (el. Haderslev).
4. Fyn m. omliggende øer med hjemsted i Odense.
5. Sjælland uden for Stor-København med hjemsted i Ringsted.